

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของสภาวะโลกปัจจุบัน มีผลกระทบต่อประเทศไทยและสังคมไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะระบบการศึกษาของไทยยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาและนำพาประเทศไปสู่การพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประเทศไทยจึงมีการตื่นตัวเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ยุคแห่งข่าวสารข้อมูลส่งถึงกันได้รวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดดนี้ สร้างความเจริญก้าวหน้าด้านสารสนเทศ เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีวัสดุและนาโนเทคโนโลยี สร้างความเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคม ทั้งด้านที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดในการพัฒนาประเทศจึงมีการเตรียมพร้อมเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกและเทคโนโลยีในอนาคต โดยจะต้องมีการบริหารจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบทั้งการพัฒนาและสร้างองค์ความรู้เพื่อให้คนไทยอยู่ดีมีสุข

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยเป็นระยะ ๆ ทำให้สังคมไทยเกิดการแข่งขันกันมากขึ้นมีการถือราษฎร์บังหลวงขึ้นตามหน่วยงานและสถานที่ราชการ ปัญหาการทุจริตของนักการเมืองและข้าราชการ ซึ่งถือเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้การพัฒนาประเทศเป็นไปด้วยความล่าช้า ดังนั้นด้วยความพยายามของหลายฝ่ายเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาประเทศ จึงหันมาให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาของชาติ ดังจะเห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2550, 15) ได้กำหนดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา มาตรา 49 ไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตย่อมได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมของรัฐ มาตรา 51 ระบุไว้ว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพทางวิชาการ” การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัยและการเผยแพร่ งานวิจัยตามหลักวิชาการย่อมได้รับการคุ้มครองทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

การพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่ได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่มุ่งเน้นในการจัดการเรียนการสอนให้กับ

ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ให้ครูจัดการเรียนการสอน โดยสอนให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจมีความรู้ความคู่คุณธรรม มีค่านิยมที่ดีงาม ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีการเขียนและการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง โดยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลาทุกสถานที่ทุกโอกาส โดยประสานความร่วมมือจากผู้ปกครอง บิดา- มารดาและบุคคลในชุมชน ในมาตรา 24 (5) ได้กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, 14) และจากการจัดการศึกษาในปัจจุบันพบว่ามีความล้มเหลวและล่าช้า และตกอยู่ในภาวะวิกฤตเนื่องจากเนื้อหาที่เรียนไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวันของเด็ก ทำให้เด็กเกิดความเครียด เบื่อหน่ายการเรียน ปัญหาเหล่านี้นับวันจะทวีความรุนแรง ขึ้นเรื่อย ๆ (รุ่ง แก้วแดง, 2541, 1-3)

ดังนั้นเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกระแสความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบันคือต้องมีการพัฒนาครูผู้สอน เพราะงานครูเป็นวิชาชีพที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติงาน จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาวิชาชีพครูให้มีมาตรฐานสูงและเป็นที่ยอมรับของสังคม ขณะเดียวกันก็ต้องก้าวทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการเทคโนโลยี ค่านิยมและวัฒนธรรมทางสังคม ดังนั้นการปฏิบัติงานในชั้นเรียนของครูจึงไม่ใช่สูตรสำเร็จที่หยุดนิ่งตายตัวแต่ต้องมีการเคลื่อนไหวปรับเปลี่ยนและพัฒนาอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้โรงเรียนและห้องเรียนเป็นบ้านหลอมที่ดีที่สุดในการผลิตทรัพยากรบุคคลออกสู่สังคม งานครูยังเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสติปัญญาและความสามารถที่หลากหลายของเด็กแต่ละคน ดังนั้นครูจึงต้องอาศัยความรู้เฉพาะด้านมีการเตรียมการและวางแผนที่ดีในการสอน และดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการครบวงจร นอกจากนี้ครูยังต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและคิดค้นวิธีสอน สื่อ ตลอดจนเครื่องมือใหม่ ๆ มาช่วยในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่และสนองตอบต่อผู้เรียนแต่ละคน (ประวิต เอราวรณ, 2542, 1) และครูผู้สอนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มบทบาทให้ตัวเองโดยเป็นนักวิจัยเพื่อศึกษาหาข้อมูลมาเป็นกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยไม่จำกัดว่าจะจะเป็นครูผู้สอนระดับใดก็สามารถทำงานวิจัยได้ ดังนั้นงานวิจัยในชั้นเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูทุกคน

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา เพราะกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการที่ทำให้ได้มาซึ่งความรู้หรือคำตอบที่มีลักษณะเป็นวิธีการแผนหรือผลผลิตที่ใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน บุญมี พันธุ์ไทย (2542, 21) ซึ่งสอดคล้องกับสุวิมล ว่องวานิช (2549, 21) ได้กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่กระทำโดยครูผู้สอนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน แต่จากแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้นำเอากระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนรวมทั้งเพื่อพัฒนาวิชาชีพของตนเอง หรือการทำวิจัยเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะจะกลับพบว่าครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน จึงทำให้ครูไม่สามารถพัฒนาตนเองได้ดีเท่าที่ควร โดยเฉพาะในด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย พบว่าขาดผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ที่คอยให้คำแนะนำแก่ครูผู้สอน นอกจากนี้โรงเรียนไม่ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ ในการดำเนินการเท่าที่ควรและขาดแหล่งข้อมูลเพียงพอในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน จึงทำให้การแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอนครู โดยการทำวิจัยในชั้นเรียนยังไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3 ตกต่ำทุกวิชา ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า ร้อยละเฉลี่ยระดับชาติทุกวิชา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3, 2550 ข, 72)

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3 เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูให้มีคุณภาพและเพื่อกำหนดทิศทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยกระดับการศึกษาของไทยให้เป็นที่ยอมรับต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับปัญหาการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. เป็นแนวทางสำคัญให้ผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนให้สามารถดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาปัญหาการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

จากที่ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของนักวิจัยหลายท่าน ผู้วิจัยจึงได้นำมากำหนดประเด็นปัญหาการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน 4 ด้าน ดังนี้

- 1.1 การดำเนินงาน
- 1.2 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการวิจัย
- 1.3 งบประมาณสนับสนุนการวิจัย
- 1.4 แหล่งข้อมูลในการวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2550 จำนวน 3,291 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3, 2550 ก, 1)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากรโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542, 148 - 149) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 345 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอและขนาดโรงเรียนแล้วดำเนินการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ประสบการณ์ในการทำงานของครูผู้สอน แบ่งเป็น

3.1.1.1 ประสบการณ์ไม่ถึง 10 ปี

3.1.1.2 ประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

3.1.2 ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น 3 ขนาด ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดังนี้

3.1.2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.2.2 โรงเรียนขนาดกลาง

3.1.2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

นิยามศัพท์

1. การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การแสวงหาความรู้หรือวิธีการใหม่ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนโดยครูเป็นผู้ทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนโดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ การวิจัยจะทำไปควบคู่กับการปฏิบัติจริง

2. ปัญหาการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง ข้อจำกัดหรืออุปสรรคที่ทำให้การดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ประกอบด้วย

ปัญหา 4 ด้าน ดังนี้

2.1 การดำเนินงาน หมายถึง การกระทำกระบวนการหรือวิธีการวิจัยในชั้นเรียน ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้

2.2 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการวิจัย หมายถึง บุคลากรที่ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน

2.3 งบประมาณสนับสนุนการวิจัย หมายถึง ปัจจัยสนับสนุนด้านงบประมาณและเงินทุนในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน

2.4 แหล่งข้อมูลในการวิจัย หมายถึง ปัจจัยสนับสนุนด้านแหล่งข้อมูล ตำรา เอกสารต่าง ๆ อย่างเพียงพอในการศึกษาค้นคว้าประกอบการวิจัย

3. **ความคิดเห็น** หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน ของครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3

4. **โรงเรียน** หมายถึง สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3

5. **ครูผู้สอน** หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3

6. **ประสบการณ์ในการทำงาน** หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่เป็นครูผู้สอน ตั้งแต่บรรจุจนถึงปัจจุบัน ในการทำวิจัยในครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

6.1 ประสบการณ์ไม่ถึง 10 ปี

6.2 ประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

7. **ขนาดโรงเรียน** หมายถึง การจัดขนาดของโรงเรียน โดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536,24) แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ

7.1 โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน

7.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 121 - 300 คน

7.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป